

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 260/06-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. decembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť Ing. J. S., B., zastúpeného advokátom Mgr. R. A., B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 108/96 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trnava v konaní pod sp. zn. 30 C 108/96 **p o r u š i l** základné právo Ing. J. S., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 108/96 **p r i k a z u j e** konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. J. S. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 120 000 Sk (slovom stodvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Trnava p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 260/06-18 zo 7. septembra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. S., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 108/96.

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že: «Žalobou zo dňa 31. 05. 1996, doručenou Okresnému súdu v Trnave dňa 10. 06. 1996, sa sťažovateľ, ako žalobca, domáhal proti žalovaným, (...) Ing. P. P. (...) a jeho manželka (...) V. P. (...), bytom P., zaplata sumy 501.587,- Sk s prísl. na tom základe, že sťažovateľ uzavrel so žalovanými dňa 24. 08. 1994 Zmluvu o dielo, ktorej predmetom bol záväzok sťažovateľa zhotoviť pre žalovaných dielo „Rodinný dom v obci R.“ a záväzok žalovaných zaplatiť dojednanú cenu diela. Žalovaní však zápismi v stavebnom denníku rozšírili požadovaný rozsah prác a sťažovateľ tieto tzv. „naviacpráce“ vykonal. Sťažovateľ vykonané „naviacpráce“ vyúčtoval žalovaným faktúrami (...), pričom žalovaní tieto faktúry neuhradili.

(...) Okresný súd v Trnave žalobe sťažovateľa vyhovel a rozsudkom zo dňa 30. 10. 1998, č. k. 30 C 108/96-164, rozhodol o povinnosti žalovaných zaplatiť sťažovateľovi sumu 501.587,- Sk spolu s príslušnými úrokmi z omeškania a trovy konania. (...)

Proti tomuto rozsudku podali žalovaní dňa 30. 03. 1999 odvolanie (...).

O uvedenom odvolaní žalovaných (...) rozhodol Krajský súd v Trnave ako súd odvolací uznesením zo dňa 08. 03. 2000, č. k. 6 Co 675/99-206 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej a trov konania účastníkov a štátu zrušil a vec vrátil Okresnému súdu v Trnave na ďalšie konanie. (...)

Vyššie uvedené postúpenie súdneho spisu odvolacím súdom na ďalšie konanie súdu prvého stupňa (...) sa uskutočnilo v mesiaci apríl 2000, kedy nadobudlo právoplatnosť uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 08. 03. 2000, č. k. 6 Co 675/99-206.

Od postúpenia predmetného súdneho spisu konajúci súd vykonal len jeden procesný úkon (uznesenie zo dňa 22. 07. 2004, č. k. 30 C 108/96-222, ktorým súd pripustil zmenu petitu žaloby) (...).

Od vydania uznesenia (...) je konajúci súd v tejto veci nečinný (...).»

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo Ing. J. S. B., Slovenská republika, (...) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uverejneného pod č. 209/1992 Zb., porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu v Trnave, aby vo veci č. k. 30 C 108/1996, začal konať do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd v Trnave je povinný uhradiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predsedníčka JUDr. H. G. listom sp. zn. Spr. 1740/06 z 2. novembra 2006 a právny zástupca sťažovateľa listom z 22. novembra 2006.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem popisu v konaní vykonaných procesných úkonov uviedla:

„Je faktom, že vo veci došlo k prietahom, bolo to zapríčinené tým, že vo veci konali viacerí sudcovia po predchádzajúcich, ktorí zo súdu odišli pracovať na iný súd, sudcovia konali priebežne s ohľadom na ďalšie veľké množstvo vecí vo svojich oddeleniach.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasíme s tým, aby Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti (...).“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Sťažovateľ má za to, že prietahy, ku ktorým došlo a dochádza počas konania č. 30 C 108/1996, sú prietahmi zbytočnými a neodôvodnenými, nakoľko tieto nemajú príčinu v správaní sa účastníkov konania, ale výlučne v dôvodoch na strane konajúceho súdu, na ktoré sa v závere svojho vyjadrenia odvoláva tiež samotný porušovateľ. (...)

Z uvedeného podľa názoru sťažovateľa vyplýva, že organizačné zabezpečenie výkonu spravodlivosti na príslušnom súde nemôže byť dôvodom pre ospravedlnenie dĺžky konania, kedy najmä počas šesťročného obdobia od vrátenia veci z odvolacieho súdu súd vydal jediné procesné rozhodnutie – zo dňa 22. 07. 2004, ktorým pripustil zmenu návrhu, a bez akýchkoľvek zákonných prekážok nedošlo k prejednaniu a rozhodnutiu vo veci.

Sťažovateľ má teda za to, že uvedenou nečinnosťou súdu, bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov, zakotvené v čl. 48 ods. 2) Ústavy Slovenskej republiky, tiež v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, (...).

V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, súhlasím s tým, aby od súdneho pojednávania o prijatom návrhu upustil.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania

nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či označeným postupom okresného súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 30 C 108/96:

- 10. jún 1996 – okresnému súdu bol doručený návrh sťažovateľa z 31. mája 1996 na vydanie platobného rozkazu voči odporcovi Ing. P. P., P. (ďalej len „odporca v 1. rade“) a jeho manželke [(ďalej len „odporkyňa v 2. rade“) spolu ďalej len „odporcovia“] o zaplatenie 501 587,60 Sk spolu s úrokom z omeškania (prijaté pod sp. zn. 7 Rob 971/96),
- 21. jún 1996 – okresný súd previedol vec sp. zn. 7 Rob 971/96 do registra C (pridelená sp. zn. 30 C 108/96),
- 15. júl 1996 – okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku,
- 2. august 1996 – okresný súd zisťoval zaplatenie súdneho poplatku sťažovateľom v učtárni,
- 13. august 1996 – okresnému súdu bol doručený zberný zoznam súdnych poplatkov sťažovateľa, podľa ktorého bol súdny poplatok zaplatený,
- 14. august 1996 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. september 1996,
- 10. september 1996 – okresný súd sa na pojednávaní neúspešne pokúsil o zmier medzi účastníkmi, po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov a sťažovateľa bolo pojednávanie odročené na 25. september 1996 z dôvodu predvolania odporcov,

- 17. september 1996 – právny zástupca sťažovateľa upresnil krstné meno odporkyne v 2. rade,
- 25. septembra 1996 – po vyjadrení odporcu v 1. rade a jeho právneho zástupcu bolo pojednávanie odročené na 4. október 1996 z dôvodu predvolania svedka,
- 4. október 1996 – po vyjadreniach odporkyne v 2. rade a svedka bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu potreby ustanovenia znalca z odboru stavebníctvo na vypracovanie znaleckého posudku,
- 20. november 1996 – okresný súd uznesením ustanovil v konaní znalca z odboru oceňovania stavebných prác Ing. S. Č. a účastníkom konania uložil zaplatiť preddavok na trovy spojené s podaním znaleckého posudku, a to každý po 1 000 Sk,
- 18. december 1996 – sťažovateľ zaplatil preddavok na trovy znaleckého posúdenia vo výške 1 000 Sk (vyplýva to zo zberného zoznamu preddavkov na znalca podľa výpisu z účtu NBS TA z 18. decembra 1996, zberný zoznam vyhotovený 3. januára 1997),
- 4. január 1997 – odporca v 1. rade zaplatil preddavok na trovy znaleckého posúdenia vo výške 1 000 Sk (vyplýva to zo záznamu o zložení podľa výpisu z účtu NBS zo 14. januára 1997, záznam o zložení bol vyhotovený 3. februára 1997),
- 23. január 1997 – okresný súd úpravou nariadil kancelárii zaslať spis znalcovi a vyhotoviť náhradný obal,
- 8. apríl 1997 – súdny znalec podaním zo 4. apríla 1997 oznámil okresnému súdu, že účastníci konania nepredložili požadované podklady, a preto nemôže pokračovať vo vypracovaní znaleckého posudku,
- 7. máj 1997 – okresnému súdu bolo doručené podanie právneho zástupcu odporcov z 5. mája 1997 ako reakcia na podanie znalca zo 4. apríla 1997 adresovaného okresnému súdu v súvislosti s nepredložením podkladov,
- 12. máj 1997 – okresný súd vyzval účastníkov konania, aby v lehote 15 dní predložili znalcovi požadované doklady s upozornením, že v prípade neuposlušnutia výzvy, im môže byť uložená poriadková pokuta,
- 14. október 1997 – okresný súd vyzval znalca, aby oznámil z akého dôvodu nebol predložený znalecký posudok, resp. aby uviedol prekážku, pre ktorú nebol vypracovaný,

- 21. november 1997 – súdny znalec podaním z 10. novembra 1997 oznámil okresnému súdu, aké práce boli v rámci znaleckého dokazovania vykonané, ako aj prekážky, ktoré bránia pokračovaniu v znaleckom dokazovaní,
- 19. máj 1998 – okresný súd požiadal znalca o predloženie znaleckého posudku, resp. aby v lehote 7 dní oznámil z akého dôvodu nie je možné znalecký posudok vypracovať,
- 5. jún 1998 – súdny znalec podaním z 1. júna 1998 oznámil okresnému súdu, že k vypracovaniu znaleckého posudku nedošlo z rodinných a zdravotných dôvodov,
- 22. júl 1998 – okresnému súdu bol doručený znalecký posudok,
- 27. júl 1998 – okresný súd zasielal znalecký posudok na písomné vyjadrenie účastníkom konania a zároveň uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 24. augusta 1998, priznal znalcovi odmenu za podaný znalecký posudok,
- 24. august 1998 – sťažovateľ sa vyjadril k znaleckému posudku,
- 16. september 1998 – okresný súd nariadil pojednávanie na 27. október 1998,
- 27. október 1998 – po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania a sťažovateľa, bolo pojednávanie odročené na 30. október 1998,
- 30. október 1998 – po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok vo veci,
- 30. marec 1999 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie právneho zástupcu odporcov z 26. marca 1999 proti rozsudku,
- 12. apríl 1999 – okresný súd vyzval právneho zástupcu odporcov na zaplatenie súdneho poplatku za podanie odvolania vo výške 20 060 Sk v lehote 7 dní a zároveň doručoval odvolanie odporcov na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľa,
- 26. apríl 1999 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie právneho zástupcu odporcov z 21. apríla 1999 proti uzneseniu o uložení zaplatenia súdneho poplatku za podané odvolanie z 12. apríla 1999,
- 30. apríl 1999 – okresnému súdu bolo doručené stanovisko sťažovateľa z 27. apríla 1999 k podanému odvolaniu odporcu proti rozsudku okresného súdu,
- 7. september 1999 – okresný súd uznesením zrušil uznesenie z 12. apríla 1999, ktorým uložil odporcom zaplatiť súdny poplatok za podanie odvolania,
- 20. október 1999 – okresný súd vyzval odporcu v 1. rade na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie vo výške 15 112 Sk,

- 8. november 1999 – okresnému súdu bolo doručené oznámenie právneho zástupcu odporcov z 3. novembra 1999, že súdny poplatok bol zaplatený 11. júna 1999,
- 22. november 1999 – okresný súd preveroval v účtárni zaplataenie súdneho poplatku odporcom v 1. rade,
- 24. november 1999 – zo „záznamu o zložení“ vyplynulo zaplataenie súdneho poplatku právnym zástupcom odporcov v júni 1999 vo výške 15 112 Sk,
- 8. december 1999 – Krajskému súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) bol predložený spis okresného súdu na rozhodnutie o odvolaní odporcu v 1. rade proti rozsudku okresného súdu,
- 21. december 1999 – krajský súd nariadil termín pojednávania pred odvolacím súdom na 16. február 2000, ktorý bol 10. februára 2000 telefonicky zrušený a nariadený na 8. marec 2000,
- 8. marec 2000 – po vyjadreniach právnych zástupcov účastníkov konania krajský súd uznesením č. k. 6 Co 675/99-206 zrušil rozsudok prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej a v časti trov konania a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie,
- 23. marec 2000 – okresnému súdu bolo doručené uznesenie krajského súdu sp. zn. 6 Co 675/99 z 8. marca 2000,
- 24. marec 2000 – okresný súd doručoval rozhodnutie krajského súdu účastníkom konania,
- 5. máj 2000 – okresný súd doručoval účtárni na realizáciu uznesenie o priznaní odmeny znalcovi z 27. júla 1998,
- 1. august 2001 – opatrením predsedníčky okresného súdu Spr 764/01, ktorým zmenila Rozvrh práce Okresného súdu Trnava na rok 2001, bola vec pod sp. zn. 30 C 108/1996 pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. M. B.,
- 4. september 2001 – sudkyňa okresného súdu Mgr. M. B. prevzala spis sp. zn. 30 C 108/96,
- 11. jún 2003 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu v lehote 10 dní v zmysle právneho názoru krajského súdu vyplývajúceho z uznesenia č. k. 6 Co 675/99-206 z 8. marca 2000, teda aby riadne uviedol výrok rozsudku, aký navrhujú vydať tak, aby bol určitý, zrozumiteľný, jasný a vykonateľný,
- 8. júl 2003 – okresnému súdu bolo doručené podanie sťažovateľa z 2. júla 2003, ktorým upravil petit návrhu a oznámil ďalšie rozhodné skutočnosti,

- 20. január 2004 – okresný súd doručoval právnenému zástupcovi odporcov na vyjadrenie podanie sťažovateľa z 2. júla 2003 doručené okresnému súdu 8. júla 2003,
- 18. február 2004 – okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie odporcov zo 16. februára 2004 k podaniu sťažovateľa,
- 9. júl 2004 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na úpravu návrhu na zmenu petitu doručeného okresnému súdu 8. júla 2003 v lehote 10 dní,
- 22. júl 2004 – okresnému súdu bolo doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľa z 19. júla 2004, ktorým upravil petit návrhu,
- 22. júl 2004 – okresný súd uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. augusta 2004, rozhodol o pripustení zmeny návrhu na začatie konania,
- 11. november 2004 – predsedníčka okresného súdu opatrením Spr. 1687/04 rozhodla o pridelení veci sp. zn. 30 C 108/1996 prostredníctvom generátora inému sudcovi z dôvodu odchodu sudkyne Mgr. M. B. od 1. septembra 2004,
- 28. december 2004 – okresnému súdu bol doručený návrh právneho zástupcu sťažovateľa z 22. decembra 2004 na vydanie predbežného opatrenia proti odporcom,
- 26. január 2005 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v lehote 5 dní preukázal dôvodnosť a potrebu predbežným opatrením zabezpečiť prípadný výkon pohľadávky sťažovateľa a potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania,
- 9. jún 2005 – okresnému súdu bolo doručené podanie právneho zástupcu sťažovateľa zo 6. júna 2005, ktorým žiadal o rozhodnutie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia bez zbytočného odkladu,
- 25. máj 2006 – okresný súd urgoval zaslanie odpovede na výzvu súdu z 26. januára 2005,
- 8. jún 2006 – okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa z 2. júna 2006 k výzve okresného súdu z 25. mája 2006,
- 27. október 2006 – okresný súd uznesením zamietol návrh sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia; zároveň uznesenie doručoval účastníkom konania.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 30 C 108/96 došlo k porušeniu označených základných práv sťažovateľa.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o zaplatenie finančnej čiastky z dôvodu neuhradenej ceny za vykonané stavebné práce môže v danej konkrétnej veci predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci napr. s nevyhnutnosťou znaleckého dokazovania. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať na vrub zložitosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd zistil, že tento prispel k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom napríklad tým, že až na základe výzvy okresného súdu z 11. júna 2003 a 9. júla 2004 odstránil nedostatky a upravil petit návrhu (8. júla 2003 a 22. júla 2004).

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že postup okresného súdu v označenom konaní nevykazoval vždy znaky plynulého a efektívneho konania a okresný súd bol v danej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov nečinný v období:

- od 26. apríla 1999 do 7. septembra 1999, t. j. viac ako 4 mesiace,
- od 24. marca 2000 do 11. júna 2003, t. j. viac ako 3 roky a 2 mesiace,
- od 8. júla 2003 do 9. júla 2004, t. j. 1 rok, keď okresný súd po tom, ako mu bola doručená úprava petitu sťažovateľom, túto žiadal opätovne upraviť až po uplynutí 1 roka,
- od 22. júla 2004 do 26. januára 2005, t. j. viac ako 6 mesiacov,

- od 26. januára 2005 do 27. októbra 2006, t. j. 1 rok a takmer 9 mesiacov so zohľadnením lehoty na splnenie výzvy okresného súdu sťažovateľom, keď pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia okresný súd v konečnom dôsledku tento návrh zamietol, a toto rozhodnutie oprel o dôvody, pre ktoré tak mohol urobiť už po nesplnení výzvy okresného súdu z 26. januára 2005 sťažovateľom. Okresný súd podľa názoru ústavného súdu vykonal v tomto období úkony, ktoré však nesmerovali k rozhodnutiu vo veci samej.

Okresným súdom teda v danej veci neboli vykonané počas doby viac ako šiestich rokov a deviatich mesiacov žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedené obdobie nečinnosti okresného súdu je z hľadiska čl. 48 ods. 2 ústavy ako aj z hľadiska čl. 6 ods. 1 dohovoru netolerovateľné. K uvedeným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci alebo správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Obranu okresného súdu, *„že vo veci konali viacerí sudcovia po predchádzajúcich, ktorí zo súdu odišli pracovať na iný súd, sudcovia konali priebežne s ohľadom na ďalšie veľké množstvo vecí vo svojich oddeleniach“*, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane uviedol (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkom súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Pokiaľ predsedníčka okresného súdu poukázala na to, že dôvodom priesťahov v označenej veci bolo aj to, že dochádzalo k častej zmene zákonného sudcu, treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, posudzoval postup okresného súdu, a nie to, či tieto práva boli porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na uvedené skutočnosti.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priesťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 150 000 Sk, ktoré odôvodnil: *„(...) v dôsledku pretrvávajúcich priesťahov v konaní vo veci samej, ako aj pri rozhodovaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia v predmetnom konaní, dochádza k tomu, že sťažovateľovi je dlhodobo odopierané poskytnutie právnej ochrany jeho zákonnému záujmu, dôsledkom čoho je, že porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov už nie je možné napraviť. V priamej súvislosti s odopieraním poskytnutia spravodlivosti sťažovateľovi vzniká tiež nemajetková ujma, spočívajúca najmä v pocitoch neistoty a bezmocnosti, za stavu, keď príslušný súd na konanie vo veci šiesty rok takmer vôbec nekoná, na sťažovateľove žiadosti o urýchlené prejednanie veci resp. rozhodnutie o predbežnom opatrení zastávajú bez*

akéhokoľvek efektu, čo sťažovateľa okrem iného núti zotrvať v stave neistoty ohľadom svojho práva a tiež reálnej vymožitelnosti konečného rozhodnutia vo veci samej. Sťažovateľovi pocity bezmocnosti v predmetnom súdnom konaní utvrdzuje tiež postup porušovateľa pri rozhodovaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia v predmetnom konaní, pri ktorom sa naplno prejavili sťažovateľovi obavy zo zhoršovania jeho postavenia v dôsledku zbytočných prietahov v predmetnom súdnom konaní.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťúčením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na okolnosti uvedené v bodoch 1 až 3 III. časti tohto rozhodnutia, najmä na dlhodobú neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu a na celkovú dĺžku konania pred okresným súdom, považuje za primerané v sume 120 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ si v konaní pred ústavným súdom neuplatnil náhradu trov právneho zastúpenia, ústavný súd o náhrade trov nerozhodoval.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. decembra 2006